

Zwart Polleke

Waarom men dien flink opgeschoten, blonden jongen, die Jef heet, «Zwart Polleke» heeft genoemd, begrijp ik niet.

Zwart Polleke is in de rabautenwereld, door zijn bewonderaars, met een groote streep aangekrijt.

Hij loopt steeds met zijn klepklak scheef op den mageren kop, en van onder die klep en die klak draait, tot tegen zijn linkeroog, als een zwierig vraagteeken, een zware lok.

Die lok is Polleke's trotse! Hij heeft er een tik naar. Gedurig brengt hij den palm der hand voorzichtig naar het voorhoofd en bestrijkt in zachte doening de blonde bles.

Zijn oogen staan flink in den kop, ietwat onbeschaamd naar links en naar rechts loerend. Onder de zware, rosse snor, schuift over-en-weer, in zenuwachtige trekken, de houten pijp.

Het onbekolde hemd is zuiver, maar de kleeren zijn niet van de nieuwste. Toch tracht hij er nog wat smaak aan toe te brengen en plukt af en toe de uitgerafelde draadjes, en knipt de stofjes en de vlekken met zijn stalen vingers weg.

Hij is geen leelijke jongen, verre van daar, zijn lichaam is lenig, veerkrachtig als dit van een sluip-tijger. Hij kan ophonsen en springen twee, drie

meter ver als ware hij van kaoutsjoek. In de danskroegen is hij haantje-vooruit en menig meisjeshart klopt voor den pronten jongen wanneer deze zijn schoonheid langs zijn schelmsche oogen zoo djentig naar buiten laat bloeien.

Polleke loopt altijd gesloefd langs de straten en schijnt op zijn lange beenen vooruit te schuiven. Menig rustig wandelaar werd opgeschrikt wanneer de jongen hem in één grooten stap, onhoorbaar voorbijschiet.

Hij is zeer goedhartig en houdt van dieren. Zeke-ren avond was een bende kwajongens met een kleine kat aan 't beulen, en joeg het arme beestje een gruwelijken angst over het ingedoken lijf. Polleke trok zijn pijp uit den mond, floot eens nijdig en trakteerde daarop de deugnieten met eenige opneukers, die hen onder geweldig awoerten uiteenjoegen.

Voorzichtig streelde hij het poezeke en aaide het over den mageren rug; het sjofele beestje scheen ervan te bekomen en begon stille, stille te snorren.

Polleke was er danig blijde mee, stak het onder zijn frak en van tijd tot tijd verdween de klep en zijn aangezicht naar de warme donkerte, onder zijn oksels, en zacht-zoetjes streelde hij: Poesje! Poesje!

Hij nam het mee naar de kroeg, waar verwaaide matrozen het tegen heug en meug genever wilden doen drinken. Maar dat nam Polleke hen kwalijk; de man die met een nijdigen pits in den staart der kat, deze een vreeselijken schreeuw ontrukte en een venijnig blazen, kreeg een peer dat hij met zijn stoel achterover op den grond sloeg.

Hierop stoven de matrozen uit hun roes en gingen Polleke met hun vieren te lijf. Pol legde zijn

klak op de tafel bij de poes en kegelde den eerste met zijn kop omverre, den tweede had hij met zijn stalen vuist juist op het oog te pakken, den derde buitelde hij met zijn linker vuist tegen den muur, waarop de vierde spoedig naar de binnenplaats liep.

Polleke's kop is zoo hard als been. Hij zou daar nagels in den muur kunnen mee spijkeren. Wie dezen kop met een forschen wip van Polleke's spierkrachtig lijf, in de maagstreek krijgt, is voor veertien dagen misselijk.

Zijn vuisten spannen zich, in een uiterste poging, tot hard metaal en tegen 't rammeien met zulk gewicht is zelfs geen matroos bestand.

De kattenvriend nam zijn klak en zijn beestje op en trok er mede naar zijn grootmoeder. Deze heeft het met groote bezorgdheid en vriendschap opgebracht. Een oude vrouw en een jonge kat passen goed bijeen, maar haar bezorgdheid straalde meer nog uit de vriendschap die zij haar Polleke toedroeg.

Dat was nu eens een jongen! Ze hield er van als van haar eigen oude dagen, die haar kleinzoon met zijn liefde verhelderde.

Polleke bleef veel van zijn kat houden en voor welke kwapitserij hij zich soms ook verwijderde, steeds klonk het bij zijn afscheid:

— Moederke! Pas op de poes, hoor!

't Poesje is tot een stevigen, lenigen, sterken kater opgegroeid. Zoo zijn meester baas is op de straat, zoo is Polleke's kater meester in de goot. Vele katten loopen er met een gescheurd oor, gekrabten neus, uitgerukt oog, die hun lidteeken van den vondeling hebben gekregen.

Poes laat zich niet bemeesteren. Er zit revolutionair bloed in. In 't vechten is zij over al de omliggende daken primus en heeft Polleke stalen spieren, poes heeft er ook.

Is Polleke, eenerzijds, een weinig sentimenteel aangelegd, langs den anderen kant heeft hij een

groot gebrek: hij kan zijn vingers niet tehuis houden. Daar is niets aan te doen, al zijn goede voornemens, zijn stellige beloften verslappen onder de jeuking zijner vingers. Geen Londensche bandiet kan het bij hem in het beurzensnijden halen en zijn ongelukkige gewoonte heeft hem dikwijls in den druk gebracht.

Hij zwerft langs de kaaïen en op de schepen. Alles wat niet te heet of te zwaar is, lijkt van zijn gading en menig matroosje mist zijn zuur gewonnen centen bij een verschijning van Polleke op de boot.

— Wat ligt te rijden moet geborgen worden! zegt Polleke, anders raakt de boel in wanorde.

En de matroos heeft schoon alles af te zoeken, alleen Polleke weet waar en hoe dat verlies dient aangeboekt te worden.

Er valt ook nogal veel tusschen schip en wal. Polleke weet zulks. Hij is op de hoogte van die « commerce », maar nooit heeft hij iemand verklikt. « Zwijgen is goud, zegt hij, en ik kan dat goud gebruiken. »

Regelmatig, den Zaterdagavond, brengt hij de « préé » naar zijn grootje. Zij moet geen armoê lijden, liever de « Nasjonale » bank het onderst boven plunderen, dan grootje één boterham minder te geven.

Het goede oudje houdt dan iedermaal de lange hand van haar jongen vast en zij noemt hem dan « Beste Polleke », haar zoete kind, als in den tijd, toen hij nog in de loopmand ravotte.

Zij weet niets van zijn beurzensnijderijen, niets van zijn zonderling stielkje, en, toen zekeren dag de politie haar « zoete kind » voor diefstal kwam op-

eischen, heeft zij de pakkemannen de huid zoo vol gescholden, dat dezen, na een vluchtig onderzoek, al gauw weer de trappen afstommelden.

— 't Oudje weet er niets van, zei de opperste, ze heeft al fastides genoeg met dien deugniet dan dat wij haar nog meer in arreugie zouden brengen.

Sindsdien was Polleke verdwenen en kwam in dagen niet meer te huis. Zatte Juul stak iederen Zaterdagavond, om zes uur, de kamerdeur van 't grootje open, mompelde: allemaal 'nen goeden avond..... en legde 't geld op tafel.

— En mijn jongen? vroeg zij.

— Zit over 't woiter; hij heeft een groote entrepries aan d'hand, maar Zaterdag komt hij, oudje, zeker en vast.

Daarop dronk Juul scheelweg en grimasselijk het borreltje kruidenalcool uit, hield het fabrikaat zoo lang mogelijk achter de breede lippen en flapte het op de trap allemaal uit, onder 't gemompel: Rattenvergif!

Polleke was weg, waar naartoe wisten alleen eenige vrienden. De politie kreeg hem niet te pakken.

Op Sint-Niklaasavond gaapte hij voor de vitrien van een onzer groote bazars.

Naast hem stond een jong meisje, een achttal jaren oud, in armoedig plunje, de verkleurde, versleten kousjes in ruwe klompen.

Zij was moe en zat gezien aan al het mooie dat St. Niklaas daar achter de groote ruiten had gelegd. Haar neusje wreef zij tegen de vitrien met grillige gaapwendingen en trok er mede op de dampige ruit, zonderlinge arabesken.

— Waar na ziede zoo? vroeg haar Polleke, die 't meisje eenige stonden reeds in 't oog had.

Het kind schrok, trok de paarsche vuistjes van onder haar verkleurden sjaal en liet bedeesd de tong over de bovenlip glijden.

— Komt Sint Niklaas van nacht bij U ook?

— Neen, schudde het meisje bedroefd, en keek begeerig naar 't bonte speelgoed, dat als goud plekte onder 't schitterend licht.

— Wanneer rijdt hij?

— Te naaste jaar. Moeke zegt, dat vader, die ziek in 't hospitaal ligt, geen pee voor Sint Niklaas zijn ezel kan koopen.

— En uw moeke? Wat doet die?

— Moeke is heelder dagen uit werken en 's nachts moet ze in een groot hotel de huiskes kuischen, menheer!

Een zoete kompassie steeg in Polleke's kop, en maakte hem week. Rijke en mooie dames stapten in en uit het magazijn met dansende, blijde kinderen. En hier stond 't kleine bloedje, hongerig en vol koude.

Polleke betastte zijn zakken. Er zat geen roode duit meer in.

Zijne loerende oogen gingen vlug over en weder, en sjoerden naar policiemannen. Hij bemerkte niets verdachts, nam zijn besluit.

— Wat zoude gij het liefst van al dat speelgoed hebben? vroeg hij 't meisje.

Hij moest niet lang wachten. Haar keus was gedaan. Zij wees met stralende oogen naar een grooten bruinen beer.

— Dien groote?

— Ja, knikte het kind, ongeloofig, gelaten.

Zij schoof haar schoon vuil polleke in de stalen hand van den jongen en deze bracht haar naar binnen.

Daar straalde de blijheid van duizenden lichtjes, de deugd van luwe atmosfeer. Een bos van blijheid overwasemde het magere gelaat van het armoedige kind.

Zwarte Pol voelde nogmaals in zijn zakken: te vergeefs! Kruis noch munt! Bij deze ontdekking priemde een andere droefheid nog zijn harte. 't Was morgen Klaasdag en Zaterdag en voor zijn grootje had hij voor de eerste maal préé noch koek.

Ieder jaar reed Sint Niklaas ook voor zijn grootje en gewis verbeidde zij op dien eigen stond reeds zijn komst.

Hoe het kwam wist het kleintje niet te zeggen, maar 't volgend oogenblik lag de bruine beer, met zwaar lijf en vernisreuk in haar trillende armpjes en was haar kinderzieltje gevuld met 't gouden licht der blijdschap.

Beiden trokken deurwaarts met vroolijk oog.

Doch zooals de beer in haar armen gekomen was, zoo werd hij er ook onverwachts uitgerukt, met ruwen smak en zij zelf geweldig door elkander geschud.

Haar groote vriend stond daar, naast haar, beklauwd door drie net gekleede heeren, zoodat hij roeren noch vloeren kon.

Ze stonden potvast in den kring der dreumende menschen.

Een heer had het spel nagekeken en bood zich aan

om den jongen los te doen laten. Hij zelf zou den beer betalen.

Polleke's vuisten en nek kwamen vrij.

De fijne handen van den heer ontknoopten den pelsfrak en grepen naar den gevulden tesch, doch op hetzelfde oogenblik werd de deur van den winkel opengeworpen en trad een policieman te voorschijn.

Hij monsterde den dief en het arme meisje. Een kreet ontvloog zijn mond:

— 't Is verdraaid Zwart Polleke! Ha! Manneke, eindelijk zit ge in 't net!

— Een beetje wachten, boske! kreet Polleke.

Zijn hoofd was plots verdwenen, lijnde op hoogte van zijn ineengeplooid lichaam, men zag gansch zijn lijf vooruitschuiven in groote beweging en forsigen sprong, het hoofd, als stormram, in horizontale lijn.

In 't volgende oogenblik lag een dienaar van de Antwerpsche politiemacht, met zwakken kwak, dobbel-te-hoop op den houten vloer, tusschen de woelige menigte, en Polleke was verdwenen, de straat op, zoo zeere zijn lange beenen hem dragen konden.

't Meisje schreide luidop en veegde groote heldere plekken op haar vuile wangen.

De rijke heer troostte haar zoetjes.

— Was dat uw vader, kind? vroeg hij.

— Ne... ne... neen! Ik mo... moet mijn be...er hemmen!

— Daar zie, kind, hier is hem.

Hij nam bruintje uit de handen van een bediende, liet het meisje, vol hemelblijheid voor dit geschenk en zalige dankbaarheid voor dien braven Sinter

Klaas, tot aan de straat brengen en begaf zich naar de kas om te betalen.

Toen de gardevil kreunend opstond en vol weemoed over zijn pijnlijke ribben en geslagen maag wreef kwam de heer ontsteld bij hem:

— Kent gij dien man, die u dat gelapt heeft?

— Of ik? kreunde de pakkeman. 't Is Zwart Polleke!

— Hewel! Als ge Zwart Polleke te pakken krijgt, verzoek hem dan beleefd mijn portefeuille terug te brengen, want hij is ook daar mede weg!

G. RAAL

ARTISTENLEED

PORTRETten EN SCHETSEN

*Aan Raf. VAN OS
den held van „Jesuietengood”
17 April 1918, vriendelijk op-
gedragen.*

L. OPDEBEEK - UITGEVER - ANTWERPEN

Inhoudstafel

	Bladz.
Artistenleed	5
Zwart Polleke	13
De Oud-Vrederechter	23
'n Stumperd	33
De Karnaval van Janneke	42
Van een Naaisterke en een Metsersknappe . . .	50
Draai Keuningen	54
Landverhuizers	59
Uit het Leven van Kanunnik Van Haecke . . .	65
Vader De Beucker	72
Ten Kerstennacht in het Jaar 1912	78
De Hoed van den Letterkundige	87
Boomen	94
Naar Oud-Vlaanderen	103
Jan Bart	127